

**НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ:
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА СЛАВІСТИКА: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Дисципліни за вільним вибором аспіранта

ВИКЛАДАЧІ:

Вероніка Іванівна Ярмак, доктор філологічних наук, старший наук. співробітник

E-mail: veronikaarmak1@gmail.com

Тетяна Яківна Марченко, кандидат філологічних наук, старший наук. співробітник

E-mail: tetymarch@ukr.net

Лариса Іванівна Ніколаєнко, кандидат філологічних наук, старший наук. співробітник

E-mail: larysanik@ukr.net

Олександра Василівна Малаш, кандидат філологічних наук, молодший наук. співробітник

E-mail: darmodej@ukr.net

Олександра Олександрівна Євланова, кандидат філологічних наук, молодший наук. співробітник

E-mail: a.ievlanova@gmail.com

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 3 ECTS.

Заняття в аудиторії: 30 год. (20 год. лекцій, 10 год. семінарів)

Самостійна робота слухачів курсу: 60 год.

Форма підсумкового оцінювання: залік.

АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Сучасна українська славістика: проблеми, перспективи» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Покликана ознайомити з проблематикою української лінгвославістики як важливої частини сучасного українського мовознавства. Зміст курсу відображує основні здобутки цієї дисципліни та сучасні погляди на ключові проблеми цієї дисципліни. Аспіранти ознайомлюються з історією та нинішнім станом слов'янських мов, головними фонетичними, граматичними й лексичними процесами в праслов'янській мові, їхніми наслідками в сучасних слов'янських мовах, поглиблюють уявлення про історію, основні поняття, теорії та концепції лінгвославістики. Спеціальну увагу приділено таким темам, як фонетика й словотвір праслов'янської мови, мовна ситуація в Київській Русі, граматичні параметри слов'янського дієслова, емотивна лексика та фразеологія слов'янських мов, слов'янська гендерна лінгвістика, термінологія наукового мовлення, політичний дискурс у слов'янських мовах.

МЕТА І ЗАВДАННЯ

Головна мета курсу — сформувати науково-методичну базу для фахового дослідження слов'янських мов. Аспіранти навчаються зіставляти та аналізувати риси споріднених мов на різних структурних рівнях, проводити паралелі, знаходити спільне та відмінне в близькоспоріднених мовах, з'ясувати причиново-наслідкові зв'язки мовного розвитку, робити висновки щодо виникнення та історії розвитку мовних явищ, досліджувати їх не ізольовано, а у зв'язку з відповідними явищами в споріднених мовах.

Серед іншого курс має такі завдання: поглибити та систематизувати теоретичні знання аспірантів з історії славістичної думки; допомогти їм засвоїти головні явища та процеси в історії слов'янських мов; ознайомити з основними напрямками вивчення лексики та фразеології у слов'янському мовознавстві; простежити закономірності функціонування дієслівних форм у слов'янських мовах; опанувати основні поняття гендерної лінгвістики та історію гендерних досліджень у славістиці; з'ясувати поняття політичного мовлення, його структуру, форми та функції; навчитися аналізувати терміни з погляду їхнього походження, структури, способу творення, нормативності, ступеня засвоєння, актуальності; опанувати навички ефективної роботи з джерелами, необхідними для розв'язання лінгвістичних завдань. Усі ці завдання в кінцевому підсумку покликані розширити лінгвістичний світогляд аспірантів.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
Засвоїти найголовніші історичні процеси в слов'янських мовах. Опанувати класичні та нові методи (прийоми) славістичних досліджень.	Прослуховування лекцій з елементами зворотного зв'язку.	Поточний контроль шляхом колегіального оцінювання.
Вільно орієнтуватися в теоріях слов'янських лінгвістів, робити самостійні висновки на основі сучасних славістичних знань.	Реферативна презентація конкретного мовознавчого напрямку.	Поточний контроль.
Уміти шукати, систематизувати й оцінювати наукову інформацію з різних джерел.	Виступи на семінарських заняттях з подальшим обговоренням.	Підсумковий контроль.
Критично аналізувати погляди на дискусійні питання в славістиці, висловлювати власну обґрунтовану позицію.	Підготування виступів для семінарів, участь у дискусії.	Поточний контроль.
Застосовувати здобуті знання та вміння у власних наукових розвідках та лінгводидактичній практиці.	Підготування власних текстів відповідно до вимог. Індивідуальне завдання 1, 2, 3: рукопис	Поточний контроль.

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово

Курс дає аспірантам змогу поглибити та систематизувати знання про історичний розвиток і сучасний стан слов'янських мов на різних структурних рівнях, осягнути закони та закономірності, що викликають мовні зміни від найдавніших часів до сьогодення.

У ході прослуховування курсу аспіранти навчаються застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички у власних дисертаційних дослідженнях: організувати історико-лінгвістичну розвідку, опрацювати й критично аналізувати сучасні славістичні джерела, оцінювати й систематизувати одержані відомості, робити обґрунтовані, логічно несуперечливі висновки та узагальнення.

Лекційні та практичні заняття передбачають дискусії й обговорення наукових проблем, що впливають зі змісту курсу та дисертаційних досліджень аспірантів.

Курс покликаний актуалізувати класичні та нові здобутки лінгвославістики в сучасних мовознавчих дослідженнях.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Теми занять	Кількість годин
Лекція 1, 2	<p>Порівняльна фонетика слов'янських мов</p> <p>1. Основи формування фонетичної системи праслов'янської мови: успадкована з індоєвропейської мови початкова фонетична система. Ранньопраслов'янський період розвитку фонетичної системи.</p> <p>2. Пізньопраслов'янський період розвитку фонетичної системи. Діалектне членування праслов'янської мови.</p> <p>3. Найважливіші фонетичні відмінності груп слов'янських мов. Фонетичні зміни слов'янських мов після розпаду праслов'янської єдності.</p>	4 год.
Семинар 1	<p>Порівняльна фонетика слов'янських мов. Розв'язання проблем східнослов'янського глотогенезу в лінгвістичній україністиці</p> <p>1. Фонетичні ознаки, успадковані праслов'янською мовою з індоєвропейської.</p> <p>2. Основні фонетичні ознаки праслов'янської мови в різні періоди її розвитку.</p> <p>3. Сутність фонетичної транскрипції праслов'янської мови. Пояснення вживання її знаків.</p> <p>4. Діалектне членування праслов'янської мови та причини її розпаду. Проаналізуйте розвиток її основних звукосполучень у різних групах слов'янських мов.</p> <p>5. Характеристика протодіалектів слов'янських мов, що виокремилися з праслов'янської мови. Фонетичні відмінності між ними.</p> <p>6. Погляди фахівців XIX ст. на проблему східнослов'янського глотогенезу.</p> <p>7. Відомі науковці XX ст. про походження східнослов'янських мов.</p>	2 год.

	<p>8. Дослідження питання походження української мови наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.</p> <p>Індивідуальне завдання 1: самостійні роботи за окремими питаннями лекції, написання конспекту, робота з лексикографічною літературою.</p>	
Лекція 3	<p>Історична динаміка формування системи претеритальних часів і дієслівного виду в сербській та східнослов'янських літературних мовах</p> <p>1. Особливості генези дієслівних форм минулого часу в сербській та східнослов'янських літературних мовах.</p> <p>2. Аналіз історичної динаміки розвитку дієслівних форм минулого часу в східнослов'янських мовах, і, відповідно, кореляції сербської і східнослов'янської претеритальних парадигм.</p> <p>3. Закономірності й особливості функціонування темпоральних форм минулого часу в сербській мові з погляду кореляції норми та узусу, на основі формальних і семантичних критеріїв, у плані синхронії з елементами діахронічного підходу.</p>	2 год.
Лекція 4	<p>Учення академіка О. Белича про синтаксичний індикатив, релятив і модус та сучасний стан контрастивного вивчення сербської і східнослов'янських мов</p> <p>1. Розгляд поворотного етапу в осмисленні комплексу питань, пов'язаних із проблематикою дієслівних часів у сербістиці і лінгвістичній славистиці загалом.</p> <p>2. Всебічне тлумачення поглядів академіка О. Белича на синтаксичні особливості дієслівних часів.</p> <p>3. Перегук теоретичних настанов О. Белича з поглядами на природу дієслова О. О. Потебні.</p>	2 год.
Семинар 2	<p>Історична динаміка формування системи претеритальних часів і дієслівного виду в сербській та східнослов'янських літературних мовах. Учення академіка О. Белича про синтаксичний індикатив, релятив і модус та сучасний стан контрастивного вивчення сербської і східнослов'янських мов</p> <p>1. Аналізу перекладних художніх текстів сербською мовою з метою зіставлення дієслівних претеритальних форм із їхніми відповідниками в східнослов'янських мовах;</p> <p>2. Характеристика граматичних, семантичних і стилістичних аспектів відтворення комплексу значень досліджуваних форм.</p> <p>3. Опис основних видів перекладацьких трансформацій на матеріалі художніх перекладів східнослов'янськими мовами.</p> <p>4. Академік Александар Белич і його праця «Про мову і мовний розвиток».</p> <p>5. Академік Мілка Івич та її внесок до сучасної славистики.</p> <p>6. Лінгвістична спадщина Радосава Бошковича та його праця «Порівняльна граматики слов'янських мов: фонетика і словотворення».</p> <p>7. Лінгвістична діяльність академіка Михайла Стевановича.</p> <p>8. Науковий доробок професора Аделаїди Смольської.</p>	2 год.

Лекція 5, 6	Вивчення емотивної лексики в слов'янському мовознавстві 1. Поняття емотивної лексики, емоційності та емотивності. 2. Основні напрямки вивчення емоцій у лінгвістиці. 3. Дослідження концептуалізації емоцій груп «Співчуття» та «Заздрість» в українській, російській та польській мовах в аксіологічному вимірі.	4 год.
Семинар 3	Вивчення емотивної лексики у слов'янському мовознавстві 1. Семантичне наповнення терміна «емотивна лексика». Історія цього терміна. 2. Визначення понять «емоційність» та «емотивність», диференціація термінології, залученої до опису емотивної лексики. 3. Основні напрями вивчення емоцій у лінгвістиці. 4. Сутність мовної концептуалізації емоцій. 5. Роль оцінки в мовній концептуалізації емоцій. Індивідуальне завдання 2: самостійні роботи за окремими питаннями лекції, написання конспекту, робота з лексикографічною літературою.	2 год.
Лекція 7	Гендерна лінгвістика: про що, в кого та для чого? 1. Поняття гендеру, його тлумачення в науковій літературі. 2. Гендерна лінгвістика: об'єкт, предмет, проблематика та напрями дослідження. 3. Гендерні питання у фокусі слов'янського мовознавства.	2 год.
Лекція 8	Культура міжгендерного спілкування. Гендерний аналіз мовного матеріалу 1. Жіноча та чоловіча гендерна соціалізація у світлі мовознавства. 2. Стереотипи чоловічого та жіночого в мові. Дискусія про гендерну асиметрію мови. Лінгвальні засоби подолання сексизму. 3. Гендерний аналіз різножанрових текстів.	2 год.
Семинар 4	Мова та права людини. Гендерна лінгвістика в дії 1. Видатні мовознав(и)ці про гендерні проблеми. «Мова та місце жінки» Р. Лакофф. Погляд слов'янських лінгвісток і лінгвістів: «Сексизм у мові» та «Чоловік у слов'янських мовах» А. Архангельської, дослідження О. Тараненка, В. Маслової, Л. Ставицької, Т. Космеди, Т. Сукаленко, С. Чмейркової, А. Кириліної, О. Семиколоєвої, О. Горошко та ін. 2. Поняття чоловічої та жіночої усної й письмової мовної самопрезентації. 3. Приклади гендерних стереотипів у мові-артефакті та мові-меседжі. Індивідуальне завдання 3: самостійні роботи за окремими питаннями лекції, написання конспекту, робота з лінгвістичною літературою.	2 год.

Лекція 9, 10	Політичний дискурс: проблеми, перспективи 1. Теоретичні проблеми дискурсу в сучасній лінгвістиці. 2. Мовні особливості чеського та українського політичного дискурсу (на матеріалі промов чеських та українських політичних діячів). 3. Питання дослідження сутнісних характеристик президентського дискурсу, який поєднує в собі ознаки інституційної, риторичної та ритуальної комунікацій. Мовні засоби та прийоми, використовувані в побудові політичного дискурсу.	4 год.
Семінар 5	Державна інформаційна політика. Роль засобів масової комунікації в політичному процесі. Місце мовних проблем в інформаційних потоках 1. Типологічні особливості державної інформаційної політики. 2. Відносини держави з медіаструктурами в Україні. 3. Основні етапи в розвитку теорії політичної комунікації. ЗМК: поняття, типологія, функції. 4. Політичні функції ЗМІ. Поняття медіакратії. 5. Суспільна думка та проблема інформаційного впливу.	2 год.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Робота на практичному занятті	5	2	10
Індивідуальне письмове завдання	3	20	60
Презентація дослідницької роботи на підсумковій науковій конференції	1	25	25
Участь в обговоренні доповідей	1	5	5
Разом:			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності аспіранта за кожним із запланованих видів робіт здійснюють відповідно до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Презентація дослідницької роботи на підсумковому семінарі	21–25	Презентацію дослідницької роботи підготовлено й виголошено вчасно. Доповідь структурована, логічна, містить елементи проблемного підходу. Доповідач демонструє володіння матеріалом, нормами сучасної української літературної мови, комунікативними компетенціями, потрібними для ефективної взаємодії з аудиторією, захисту положень наукової роботи та обговорення досліджень колег.
	15–20	Доповідь підготовлено й виголошено вчасно, але без дотримання тих чи тих вимог, викладених вище.
	1–14	Доповідь підготовлено із запізненням та/або вона містить прогалини й помилкові твердження. Доповідач не демонструє належного підготування та/або не готовий відповідати на змістовні запитання.
Участь в обговоренні доповідей	4–5	Аспірант ставить змістовні запитання, висловлює аргументовані зауваження, бере участь у дискусії.
	1–3	Аспірант ставить запитання, але не висловлює аргументованих зауважень та/або не бере участі в дискусії.

Індивідуальне письмове завдання	20	Роботу виконано й подано вчасно; автор демонструє розуміння сучасних вимог до змісту й структури роботи, знання норм сучасної української літературної мови, способів передавання чужого мовлення, оформлення цитат; виклад логічний, точний. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	11–19	Роботу виконано й подано вчасно; автор демонструє достатню обізнаність із сучасними вимогами до змісту й структури наукової статті, способів передавання чужого мовлення, оформлення цитат, проте в тексті порушено деякі норми сучасної української літературної мови, виявлено стилістичні вади, зокрема багатослів'я, не враховано всі позиції дослідників досліджуваної проблеми.
	1–10	Роботу виконано й подано вчасно. Автор демонструє достатню обізнаність з матеріалом, проте в роботі не дотримано всіх вимог до змісту й структури роботи, виявлена значна кількість мовних помилок різного характеру, бракує логічності викладу, не враховано новітньої літератури з досліджуваної проблематики.
	0	Завдання не виконане у визначений термін або містить плагіат.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
91–100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
81–90	B (дуже добре)	Добре	
71–80	C (добре)		
66–70	D (задовільно)	Задовільно	
60–65	E (достатньо)		
30–59	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1–29	F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)		

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до заліку) становить 30

балів. У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче від 29 балів) аспірант зобов'язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» аспірант має право на два перекладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перекладання може бути лише «достатньо». Замість перекладання комісії аспірант може обрати повторне вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань та загалом освітньо-науковий процес мають відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність наукових співробітників та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України» (затверджене на засіданні вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України 28 листопада 2019 р. (протокол № 9)).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Ажнюк Б. М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні. — К.: Наукова думка, 1989. — 136 с.
2. Алефиренко Н. Ф. Фразеологія в світлі сучасних лінгвістических парадигм. — М.: Елпис, 2008. — 271 с.
3. Арутюнова Н. Д. Метафора в мові // Язык и мир человека. — М.: Языки русской культуры, 1999. — С. 385–402.
4. Архангельская А. Сексизм в мові: мифы и реальность. — Olomouc: Univ. Palackého v Olomouci, 2011. — 326 с.
5. Архангельська А. М. «Чоловік» у слов'янських мовах. — Рівне, 2007. — 447 с.
6. Архангельська А. М. Femina Cognita. Українська жінка у слові і словнику. — К.: ВД Дмитра Бураго, 2019. — 444 с.
7. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. — 176 с.
8. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови. — К., 1991. 231 с.
9. Бернштейн С. Б. Очерк сравнительной грамматики славянских языков. — Т. 1. — М., 1961. — 350 с.
10. Бошкович Р. Основы сравнительной грамматики славянских языков: Фонетика и словообразование. — М., 1984. — 304 с.
11. Булаховський Л. А. Вибрані праці: в 5 т. — К.: Наук. думка, 1977. — 632 с.
12. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов / За ред. О. С. Мельничука. — К., 1966. — 595 с.
13. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика. — Х.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди; Дрогобич: Коло, 2014. — 472 с.
14. Даниленко Л. І. Національно-культурна семантика чеської фразеології. — К., 2000. — 176 с.
15. Євланова О. О. Політичний дискурс Вацлава Гавела й Вацлава Клауса: засоби та прийоми мовного впливу [Текст]: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.03. — Київ, 2018. — 207 с.
16. Жуков В. П. Русская фразеология. — М.: Высш. шк., 2006. — 408 с.

17. Историческая типология славянских языков. Фонетика. Словообразование. Лексика и фразеология. — К., 1988. — 286 с.
18. *Івченко А. О.* Українська народна фразеологія: ономазіологія, ареали, етимологія. — Х.: Фоліо, 1999. — 304 с.
19. Исторична типологія слов'янських мов: Ч. 2. — К.: Довіра, 2008. — 264 с. .
20. Історія української мови: Лексика і фразеологія / відп. ред. В. М. Русанівський. — К.: Наукова думка, 1983.
21. *Кирилина А. В.* Гендер: лингвистические аспекты. — М., 1999. — 155 с.
22. Контрастивна проучавања српског језика: правци и резултати. — Београд: Полиграф, 2010. — 376 с.
23. *Кравчук Р. В.* З історії слов'янського мовознавства. — К.: Вища школа, 1961. — 140 с. .
24. *Лучик В. В.* Вступ до слов'янської філології. — К., 2008. — 344 с.
25. *Мейе А.* Общеславянский язык. — М., 1951. — 491 с.
26. *Мирошніченко І. М.* Фразеосемантичне поле “працьовитість/неробство” в польській мові. — К.: Наукова думка, 2014. — 248 с.
27. *Мокиєнко В. М.* Славянская фразеология. — 2-е изд. — М.: Высш. шк., 1989. — 287 с.
28. *Непокупний А. П.* Балтійські родичі слов'ян. — К.: Наукова думка, 1979. — 184 с. .
29. *Ніколаєнко Л.І.* До питання про основні напрями вивчення емоцій у польському, російському та українському мовознавстві // Acta Polono-Ruthenica. — 2018. — Т. 23, Вип. 3. — С. 99–107.
30. *Ніколаєнко Л.І.* Оцінка в мовній концептуалізації емоцій групи «Співчуття» (на матеріалі польської, української і російської мов) // Мовознавство. — 2016. — № 3. — С. 32–40.
31. *Німчук В. В.* Давньоруська спадщина в лексиці української мови. — К.: Наукова думка, 1992.
32. *Німчук В.В.* Походження української мови // Етнічна та етнокультурна історія України. — К., 2005. — Т. 1, кн. 2. — С. 351–469.
33. *Німчук В.В.* Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. — К., 1980.
34. *Булик-Верхола С. З., Наконечна Г. В., Теглівець Ю. В.* Основи термінознавства. — 3-є вид. — Львів: Львівська політехніка, 2016. — 192 с.
35. *Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П.* Українське термінознавство. — Львів, 1994.
36. *Пипер П.* Српски између великих и малих језика. — Београд: Београдска књига, 2003. — 296 с.
37. *Пипер П.* Українська и српска граматика у светлу типолошких поређења // Славистика. № VIII. — Београд: Славистичко друштво Србије, 2004. — С. 280–290.
38. *Півторак Г. П.* Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов. — К.: Академія, 2001. — 152 с.
39. *Півторак Г. П.* Білоруська мова: Підручник. — К.: Либідь, 1997. — 240 с. .
40. *Півторак Г. П.* Історико-лінгвістична славистика. Вибрані праці. — К., 2015.
41. *Поповић Љ.* Контрастивна граматика украјинског и српског језика: таксис и евиденцијалност. — Београд: САНУ, 2014. — 446 с.

42. *Потебня А. А.* Из записок по русской грамматике. — М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1941. — Т. 4. — 320 с.
43. *Прадід Ю. Ф.* Фразеологічна ідеографія (проблематика досліджень). — К. ; Сімферополь, 1997. — 252 с.
44. *Русанівський В. М.* Структура українського дієслова. — К.: Наук. думка, 1971. — 315 с.
45. *Склярєнко В. Г.* Праслов'янська акцентологія. — К., 1998. — 342 с. .
46. *Скрипник Л. Г.* Фразеологія української мови. — К.: Наукова думка, 1973. — 280 с.
47. *Ставицька Л. О.* Гендер: мова, свідомість, комунікація. — К.: КММ, 2015. — 438с.
48. *Станівський М. Ф.* Старослов'янська мова. — К., 1983. — 264 с.
49. *Сукаленко Т. М.* Метафоричне вираження концепту ЖІНКА в українській мові. — К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2010. — 240 с.
50. *Тараненко О. О.* Мова Київської Русі. Вузол історико-лінгвістичних і політико-ідеологічних проблем // Мовознавство. — 1993. — № 2.
51. *Терзић Б.* Деякі передумови зіставного аналізу української та сербохорватської мов // Збірник Матице српске за славистику. 1993. № 43. С. 153–157.
52. Українське мовознавство у західних і південних слов'ян. — К.: Наук. думка, 2005.
53. *Филин Ф. П.* Происхождение русского, украинского и белорусского языков. Историко-диалектологический очерк. — М., 1972.
54. *Царук О. В.* Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри. — Дніпропетровськ, 1998. — 323 с.
55. *Чекман В. Н.* Исследования по исторической фонетике праславянского языка: типология и реконструкция. — Минск, 1979. — 216 с.
56. *Чумак В. В.* Типология сказуемого в сербохорватском и восточнославянских языках. — К.: Наук. думка, 1985. — 136 с.
57. *Ярмак В. І.* Семантика і прагматика темпоральності у сербському літературно-художньому дискурсі: структурні, стилістичні та компаративні аспекти. — К.: Освіта України, 2018. — 504 с.
58. *Bąba S.* Innowacje frazeologiczne współczesnej polszczyzny. — Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 1989 — 214 s.
59. *Bartmiński J.* Stereotypy mieszkają w języku: studia etnolingwistyczne. — Lublin: UMCS, 2007. — 360 s.
60. *Horálek K.* Úvod do studia slovanských jazyků. — Praha, 1962. — 187 s.
61. *Moszyński L.* Wstęp do filologii słowiańskiej. — Warszawa, 1984. — 344 s.
62. *Stieber Z.* Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich. — Warszawa, 2005. — 265 s.
63. *Valdrová J.* Reprezentace ženství z perspektivy lingvistiky genderových a sexuálních identit. — Praha: SLON, 2018. — 462 s.
64. *Zareba L.* Szkice z frazeologii porównawczej francusko-polskiej i polsko-francuskiej. — Kraków, 2004. — 243 s.

Рекомендовані електронні ресурси

1. Български национален корпус. URL: <http://search.dcl.bas.bg/>
2. Електронна бібліотека Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України.
URL: <http://www.inmo.org.ua/library.html>
3. Електронна бібліотека Інституту слов'язнавства РАН.
URL: <https://inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka>
4. Література зі слов'язнавства в електронній бібліотеці Twirpx.
URL: <https://www.twirpx.com/files/science/languages/linguistics/slavyan/>
5. Бібліографічна БД світового славістичного мовознавства iSybislaw.
URL: <http://www.isybislaw.ispan.waw.pl>
6. Корпуси слов'янських та інших мов. URL: <https://ruscorpora.ru/new/corpora-other.html>
7. Твоя підпільна гуманітарка. Квантова філологія.
URL: https://www.youtube.com/channel/UCvDZ4ZSgzSt0rGgQpFV_r-A
8. CorpLingCz: Czech National Corpus. URL: <https://korpus.cz/clarin>

*Затверджено на засіданні
вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України
3 вересня 2020 р. (протокол № 5)*